

TUMOREN VAN DE PROSTAAT

brachytherapie van prostaatkanker

Verbeeten **Radiotherapie**

Deze folder geeft informatie over de inwendige bestraling van de prostaat. Deze inwendige bestraling wordt in dagbehandeling verricht. De verpleegkundige behandeling is daarbij in handen van het TweeSteden ziekenhuis.

Wat is inwendige bestraling?

Bij deze vorm van inwendige bestraling worden radioactieve jodiumzaadjes in de prostaat ingebracht. Deze zaadjes geven zeer lokaal straling af, waardoor de kankercellen vernietigd worden.

Het omliggende weefsel, met name de blaas en de endeldarm, wordt daardoor zoveel mogelijk gespaard. De radioactiviteit vervalt in de periode na de ingreep. De zaadjes hoeven niet verwijderd te worden.

Vorbereiding

Ter voorbereiding op de plaatsing van de zaadjes vindt een proefligging plaats. Hierbij wordt een echografie van de prostaat gemaakt. Op basis hiervan wordt bepaald hoeveel zaadjes er nodig zijn, waarna deze besteld worden.

Behandeling

Het inbrengen van de zaadjes vindt plaats in de operatiekamer van het TweeSteden ziekenhuis. Eerst wordt een blaaskatheter ingebracht om een goede afvoer van de urine te garanderen. Vervolgens wordt met een echo en een computerprogramma bepaald waar de zaadjes worden geplaatst. Dit alles gebeurt onder algehele narcose. Bij uitzondering en op indicatie wordt een ruggenprik gegeven.

Na de behandeling wordt u via de uitslaapkamer naar uw kamer op de afdeling Inwendige Bestraling gebracht. De verpleging brengt u eten, drinken en medicatie, maar zal niet onnodig lang in

de kamer blijven. U hoeft niet in bed te blijven maar mag rondlopen in de kamer. In de namiddag wordt de blaaskatheter verwijderd. Als u geplast hebt en de blaas is voldoende leeg, kunt u naar huis. Er bestaat een mogelijkheid dat een zaadje via de urine uw lichaam verlaat. Dit kan geen kwaad voor de behandeling, wel wordt de urine gedurende uw opname bewaard en gecontroleerd op radioactiviteit. U mag bezoek ontvangen, echter niet van zwangere vrouwen of personen jonger dan 18 jaar.

Mogelijke bijwerkingen na de ingreep

Meteen na de ingreep kunt u nog wat bloedverlies bemerken achter het scrotum en deze plek kan enigszins gevoelig zijn. Als de pijn of het bloedverlies te ernstig is dient u contact op te nemen met de polikliniek urologie. Na de ingreep krijgt u antibiotica om een infectie te voorkomen. Deze antibiotica dient u volgens voorschrift op te maken. Bij een allergische reactie moet u contact opnemen met de polikliniek urologie.

Het is normaal dat urine na de ingreep soms wat rood verkleurd is en een enkele maal een bloedstolsel bevat. Dit verdwijnt meestal na enkele dagen. Het advies is na de ingreep veel te drinken om op die manier de blaas goed schoon te spoelen. Aangezien alcohol het plassen kan bemoeilijken is het beter de eerste 6 weken geen alcohol te gebruiken. Na het verwijderen van de katheter is het belangrijk dat het goed lukt om te plassen. Mocht dit niet het geval zijn dan dient u contact op te nemen met de polikliniek urologie van het TweeSteden ziekenhuis tel: 013 - 465 54 00 en buiten kantooruren met de Spoedeisende Hulp, tel: 013 - 465 52 16.

Afspraken na ontslag

Na een maand wordt een CT-scan gemaakt in Instituut Verbeeten, deze afspraak krijgt u mee. Bij deze CT-scan wordt een katheter geplaatst om de plasbuis zichtbaar te maken. Ongeveer zes weken na de ingreep komt u voor controle bij de uroloog. De radiotherapeut ziet u ongeveer 3 maanden na de ingreep.

Maatregelen na de opname

Veel mensen zijn bezorgd over de veiligheid van de behandeling omdat er gewerkt wordt met radioactiviteit. De radioactieve zaadjes hebben slechts een zeer lage energie zodat de straling de buitenkant van het lichaam vrijwel niet bereikt. Verder loopt de activiteit van de zaadjes terug naarmate zij langer in het lichaam aanwezig zijn. Ze doven uit. Het risico voor andere mensen in de omgeving is daarmee zeer klein.

Het is mogelijk dat u na de ingreep een radioactief zaadje uitplast. Wij verzoeken u de eerste 4 weken de urine te controleren op aanwezigheid van radioactieve zaadjes. Hiervoor moet u door een zeefje plassen.

Een radioactief zaadje is zilverkleurig en heeft de grootte van een rijstkorrel. Als u een radioactief zaadje tegenkomt is het beter om dit niet met de vingers vast te pakken. Met een pincet kunt u het zaadje pakken en in een loodpotje bewaren, buiten het bereik van andere mensen.

Het loodpotje kunt u inleveren bij Instituut Verbeeten als u op controle komt bij de radiotherapeut. U kunt ook bellen naar het instituut en vragen naar de brachylaborant of de klinisch fysisch medewerker.

Het loodpotje, de pincet en het zeefje krijgt u mee bij ontslag uit het ziekenhuis.

Als een arts, in verband met klachten aan de prostaat, rectaal onderzoek wil doen, moet u verzoeken dit uit te stellen tot tenminste 6 weken na de implantatie. Dit om verplaatsing van de zaadjes te voorkomen. Bij onduidelijkheid kunt u contact opnemen met de behandelend uroloog.

Maatregelen met betrekking tot mensen in uw omgeving

Het is geen bezwaar in hetzelfde bed te slapen als uw partner, tenzij zij in verwachting is of jonger is dan 45 jaar. Vanaf 4 weken na de implantatie-procedure mag u weer geslachts-gemeenschap hebben. U moet dan gebruik maken van een condoom omdat het een enkele keer voorkomt dat een radioactief zaadje in het sperma meekomt. Het sperma kan donker verkleurd zijn. Dit is normaal en een gevolg van de implantatie. Na 12 weken is het niet meer nodig een condoom te gebruiken.

Gedurende de eerste 8 weken na de ingreep is het ongewenst dat kinderen en zwangere vrouwen onnodig lang dicht bij u in de buurt zijn. Verder is het gedurende 16 weken ongewenst kinderen op schoot te nemen. Na deze 16 weken is er geen enkele beperking meer.

Dagelijkse activiteiten

Voorkom de eerste dagen zwaar tillen of zware inspanning. Na enkele dagen kunt u uw normale activiteiten geleidelijk aan weer hervatten. Dit levert geen problemen op voor de omgeving.

De dingen die U aanraakt of gebruikt worden niet radioactief besmet. Lakens, kleren, bestek en alles wat u gebruikt kunnen zonder problemen ook door anderen worden gebruikt. Uw urine en ontlasting zijn niet radioactief. Ook bevelen wij u aan de eerste 6 weken niet te fietsen, u zit dan namelijk precies op de prostaat die op dat moment nog bestraald wordt. Door de druk van het zadel kan dit lokale klachten veroorzaken. Wat de behandeling betreft hoeft u geen speciaal dieet te volgen. Als u om een andere reden wel een dieet hebt kunt u daar meestal gewoon mee doorgaan. Bespreek dit echter wel met uw behandelend arts.

Late bijwerkingen

Na een aantal weken kunnen zich bijwerkingen ontwikkelen die het gevolg zijn van de bestraling. U kunt last hebben van vaker plassen, meer aandrang, een branderig gevoel bij het plassen en een zwakkere straal. Soms gaat het plassen dermate moeizaam dat een blaaskatheter geplaatst moet worden. Het kan zijn dat u vooral 's nachts vaker moet plassen. Door de bestraling kan de prostaat namelijk wat zwellen. Het kan ook zijn dat u wat urine verliest. Veel drinken en

het vermijden van cafeïne is raadzaam om de klachten zoveel mogelijk te verzachten. De klachten zijn meestal na ruim een half jaar geheel verdwenen.

Een andere bijwerking is impotentie. De bestraling kan namelijk een zenuw raken die betrokken is bij de erectie. Deze bijwerking kan zelfs na enkele jaren optreden. De hoeveelheid sperma bij een zaadlozing kan door de bestraling aanzienlijk teruglopen. Als u veel last blijft houden van deze klachten, kunt u contact opnemen met de behandelend uroloog of radiotherapeut.

Als gevolg van de behandeling kan vermoeidheid optreden.

Zelden treden darmklachten op waarbij het ontlastingspatroon kan veranderen, vaker, wat dunner, soms slijm of bloed erbij en sporadisch loze aandrang.

Indien er nog vragen zijn kunt u die natuurlijk tijdens het spreekuur stellen aan de uroloog of de radiotherapeut en indien dringend per telefoon.

Contact

Indien u nog vragen hebt, kunt u bellen met de afdeling Radiotherapie via telefoonnummer **013 – 594 77 77**.

Bij specifieke vragen aan de uroloog verwijzen we u naar het secretariaat Urologie (telefoonnummer: **013-465 54 00**).

Instituut Verbeeten
Brugstraat 10
5042 SB Tilburg
☎ 013-594 77 77

versie: september 2011